

Māksla no 30 000 izmestu grāmatu

Brigita Ozoliņa Tasmānijā ir labi pazīstama ar savām laikmetīgās mākslas performancēm un liela mēroga instalācijām, kas pēta attiecības starp valodu, kultūru, vēsturi, rakstību un kodiem. Kad viņa ir savās mājās Austrālijā, Brigita jūtas kā latviete, bet, atbraukusi uz senču dzimteni, apjauš, ka ir austrāliete. Šovasar viņa mēnesi pavadīja Ventspilī, Starptautiskajā rakstnieku un tulkotāju mājā, rediģējot romānu par savas mātes trimdas gaitām.

MARLENA ZVAIGZNE

34 PATIESĀ DZĪVE 16 2023

Brigitai ir doktora grāds mākslā, pirms došanās pensijā viņa bija profesore universitātē, bet šai jomai viņa pievērsās tad, kad dzīvē bija izmēģinātas citas iespējas. Brigita nokrita no otrā stāva, tāpēc viņas ķermeni ir daudz titāna plākšņu, un šis kritiens norādīja: “Ej un dari to, kas tev patīk!” Viņai tā bija māksla, kas piepildīja ilgas pēc brīvības.

Lapas kā cilvēku dvēseles

Kāpēc jums bija svarīgi 14. jūnijā sarīkot performanci tieši tādā izpildījumā – pie skatuves sienas

Mākslas darbs uz vecās Latvijas Nacionālās bibliotēkas logiem, atzīmējot Sorosa fonda 15 gadu jubileju.

Dokumentu kopijas pienagloju pie paletēm, kas man asociējās ar to, ka latviešus izsūtīja lopu vagonos. Papīri plīvoja vējā, un tirgus direktors Juris Jope izteicās, ka šīs lapiņas atgādina cilvēku dvēseles.

Lūdzu palīdzību Rakstnieku mājas starptautisko projektu koordinatorei Ievai Balodei, un viņa ieminējās, ka es varētu darboties Ventspils tirgus laukumā. Tā bija perfekta vieta manam mērķim. Dokumentu kopijas pienagloju pie paletēm, kas man asociējās ar to, ka latviešus izsūtīja lopu vagonos. Papīri plīvoja vējā, un tirgus direktors Juris Jope izteicās, ka šīs lapiņas atgādina cilvēku dvēseles. Domāju, ka performance izdevās labi, par to pat ziņoja LTV ziņās.

Kāds ir jūsu vecāku stāsts – kā viņi nokļuva ārpus Latvijas?

Manai mammai Mirdzai bija septiņpadsmit, kad 1944. gadā viņa ar tēvu, māti un jaunāko brāli izbēga, vispirms nonākot Polijā, pēc tam Vācijā. Mamma ģimene pēc kara negribēja atgriezties Latvijā, jo baidījās no izsūtīšanas uz Sibīriju, lai gan krievu aģenti mēģināja pierunāt braukt atpakaļ. Ģimene toreiz atradās bēgļu nometnes amerikāņu zonā un naktī aizmuka uz angļu zonu. Par visiem šiem piedzīvojumiem rakstu romānā *The Depature*, ko tagad rediģēju. To lasot, varēs uzzināt, ka 1949. gadā mamma ar savējiem ieradās Austrālijā, Melburnā, mammai uz kuģa pirms iebraukšanas šajā valstī palika 22 gadi. Ceļojums nebija viegls, un vairāki uz kuģa nomira, tur bija ļoti karsti, kāds saslima. Austrālijā mamma ģimene aizsūtīja uz lielu nometni Bonegillā netālu no Jaundienvidvēlsas un Viktorijas robežas, kur viņa pavadīja deviņus mēnešus. Mamma gribēja labāk apgūt angļu valodu, tāpēc sāka strādāt Melburnas

Vienas dienas performance, pieminot izsūtītos tautiešus Ventspils tirgus laukumā.

pienaglot ipaši slepeno NKVD dokumentu kopijas, kurās norādīti 1941. gada 13. un 14. jūnijā arestēto vārdi, dzimšanas datumi un adreses, bet uz papīra lapām ar roku rakstīt Ventspilī arestēto cilvēku vārdus?

Mani ļoti uztrauc tas, kas notika pirms 82 gadiem. Mana māte, kura nomira šā gada janvārī, teica, ka tad, kad viņai bija četrpadsmit, redzējusi, ka krievu karavīri arestē draudzeni Aldonu Ikmani. Viņu smagajā mašīnā aizveda ar visu ģimeni. Mamma tobrīd nesaprata, kas notiek, bet viņai bija ļoti bail. Mamma pēc tam vairs tā arī nesatika draudzeni, bet 2021. gadā uzzinājām, ka viņa 1956. gadā tika atbrīvota Novosibirskā. Mēs abas raudājām un priecājāmies par to, bet vienlaikus dziļi noskumām, jo Aldona

izsūtīto nometnē pavadīja piecpadsmit gadus. Es velku paralēles ar to, kas tagad notiek Ukrainā. Cilvēki bēg, bērni piespiedu kārtā ir aizvesti uz Krieviju. Mums ir jāatceras pagātne, nedrīkstam to aizmirst, jo, kā jau teicu, kaut ko līdzīgu piedzīvojam mūsdienās, tomēr es ceru, ka reiz tas viss beigsies.

Kad domāju, kā varētu pieminēt 1941. gadā izsūtītos, sapratu, ka gribētu izveidot izstādi, jo vispirms esmu māksliniece un tikai tad rakstniece, bet biju tik ļoti aizņemta pirms ceļojuma uz Latviju. Tad nodomāju – es varu taisīt vienas dienas performanci, to noorganizēt nebūs grūti.

slimnicā par māsas palidzi. Tur viņa Jāņu vakarā satika manu tēvu Romānu, kurš bija leģionārs. Par tēva jaunību zinu ļoti maz, jo viņš nerunāja par notikumiem, ko bija piedzīvojis. Viņam bija ļoti smagas atmiņas, tēvs gandrīz nomira badā pēc kara, bet pēc tam ar mūsu aizceļoja uz Austrāliju. Mans tēvs devās mūžībā 61 gada vecumā, viņam bija vēzis, bet mamma savos 95 gados aizgāja pavisam nesen. Mums Melburnā ir latviešu ciems, kurā apmetas daudz latviešu senioru, un daudzi nodzīvo līdz pat simt gadiem, lai gan dzīvē daudz cietuši.

Jūs izaugāt latviskā vidē?

Mājās runājām latviski, latviešu valoda bija mans pirmais saziņas līdzeklis. Man ir trīs māsas, bet mēs neapmeklējām latviešu skolu, jo bija tālu jābrauc, lai tur nokļūtu, un vecākiem nebija daudz naudas. Mūs uzmanīja vecmāmiņa. Atceros, kā Lieldienās krāsojam olas, sienot klāt lapiņas un puķes. Daudzi latvieši nāca uz mūsu māju piedalīties Lieldienu brokastīs. Mamma un vecmāmiņa man iemācīja cept pirāgus un ābolmaizīti. Ēdiens mūsu saimē ļoti atšķīrās no tā, ko mani skolas draugi ēda savās mājās, kur, piemēram, nebija skābeņu zupas. Mūsu ģimene labprāt gāja sēnot. Šūt un adīt, izmantojot latviskus rakstus, iemācījās ļoti agrā vecumā. Mamma dziedāja tautadziesmas, mēs raudājām, jo bieži tika pieminēta bārenīte. Mamma stāstīja mums par Latviju, atceroties, cik skaista tā ir. Uzzinājām, ka viņas dzimtenes mežos nevar nomirt badā, jo tur ir odziņas un rieksti. Mamma atminējās, kā sniegpulkstenītes izlauz ceļu cauri sniegam, cik zaļa zāle ir Latvijas pļavās. Man Latvija bija kā sapņu pasaule.

Tad jau jūšos noteikti bija ilgas pēc vecāku jaunības dienu zemes.

Es kā meitenīte toreiz nesapratu, kāpēc vecākiem jādzīvo Austrālijā. Latvija man bija kā mistērija, apzinājos, ka runāju citā valodā. Tolaik domāju, ka visi cilvēki mājās sazinās latviski, bet sabiedrībā angļiski. Aizgāju ciemos pie draudzenes un domāju, ka tagad runāsim latviski, bet – nekā. Skolā sapratu, ka nedaudz atšķiros no citiem, jo man pusdienlaikā līdz bija rupjmaize, ko ēdu ar aknu pastēti vai salami. Ja godīgi, tajā laikā gribēju būt tāda pati kā visi citi, nevis latviete. Man nepatika savs vārds, ko citi izrunāja ar grūtībām. Tagad, protams, domāju pavisam citādi. Esmu raudājusi, dzirdot, kā koris dzied *Dievs, svētī Latviju un Pūt, vējiņi*.

Savu identitāti apjauta mežā

Kad jūs pirmo reizi atbraucāt uz Latviju?

1992. gadā. Man bija sajūta, ka esmu nokļuvusi melnbaltajā filmā, jo valsts tikai nesen bija atguvusi neatkarību. Tas izpaudās it visur. Piemēram, bija grūti pamanīt veikalus, jo tiem nebija pievilcīgu izkārtnu. Biju pieradusi pie Austrālijas stiklotajiem logiem un uzrunājošās reklāmas. Biju pārsteigta arī par prečuniecīgo piedāvājumu tirdzniecības vietās, savukārt, kad pastaigājos pa Latvijas mežiem, jutu, kā mani kaut kas sakustas, es sajutu savu identitāti. Jā, tad es biju latviete! Rīgā man vismīļākā vieta ir Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs,

**Nesen Rīgā,
kad gribēju
nopirkt
cepumus, cita
pircēja mani
vienkārši pagrūda
malā. Sākumā
bija šoks, bet pēc
tam es smaidīju
par to. Mūsdien
pasaulē tā
nedara, tās ir
padomju laiku
paliekas.**

jo tur var sajukt pagātni. Viss ir tāds pamatīgs, man patik koka apbūve un muzejā augošie koki, puķes. Ja es tā padomāju, tad pirmajā Latvijas apmeklējuma reizē nesajutu sevi kā istu latvieti, vairāk biju kā austrāliete. Savukārt Austrālijā es biju latviete. Dīvaini, vai ne?

Un kā ir tagad?

Nu jau Latvijā esmu bijusi kādas divpadsmit reizes, redzu, ka to ir skārušas lielas pārmaiņas. Apzinos, ka man grūti saprast to, ko ir piedzīvojuši padomju laikā dzīvojušie. Es to nekad līdz galam nesapratīšu – tā ir cita dzīve. Nesen Rīgā, kad gribēju nopirkt cepumus, cita pircēja mani vienkārši pagrūda malā. Sākumā bija šoks, bet pēc tam es smaidīju par to. Mūsdien pasaulē tā nedara, tās ir

padomju laiku paliekas.

Kas ir tas, ko jūs labprāt no Latvijas aizvestu uz Austrāliju, ja tas vien būtu iespējams?

Tā būtu lielā dabas milestība. Tagad ir vasara, visur ir ziedi. To skaistumu es gribētu ņemt līdzi. Jā, un vēl senās koka mājiņas, kas arī ir skaistas. Es fotogrāfēju un fotografēju, nevaru rīmties, cik ļoti daudzas lietas un detaļas man Latvijā patik. Mani kā mākslinieci uzrunā šejienes krāsas. Vienmēr, kad lidoju šurp, esmu aizkustināta par to, ka atkal būšu Latvijā. Esmu domājusi, ka varētu pārcelties šeit uz dzīvi, bet man Austrālijā ir mazbērni, tur ir arī mani draugi, un es negribu to visu zaudēt. Vēlos mazbērniem parādīt Latviju, dēls teica, ka ar ģimeni nākamgad plāno atlīdot šurp. Viņš saprot latviski, bet nerunā. Dēls joprojām atceras, kā nokļuva te 21 gada vecumā ziemā un ieraudzīja aizsalušu jūru.

Un kas ir tās taustāmās lietas, ko ņemat līdzi, atgriežoties Tasmānijā?

O, tas ir dzintars, dažādas tekstilijas, piemēram, austas segas. Nupat antikvariātā atradu koka lādi, darinātu 1884. gadā. Es to aizsūtīju uz Austrāliju; lāde, kas man ļoti iepatikās, gaidīs mani mājās.

Kāda ir Tasmānijas sala Austrālijas dienvidos?

Es šajā štatā dzīvoju kopš 1983. gada, man ir privātmāja un liels dārzs. Tā ir maza vieta, mums nav pat pusmiljons iedzīvotāju, bet mums ir sava latviešu kopiena, piecpadsmit cilvēki. Parasti satiekamies sešas reizes gadā. Mūsu vadītājs ir Mārtiņš Bičevskis, es esmu viņa vietniece. Kad esam kopā, runājam gan latviski, gan angļiski, jo mums pievienojas arī dzīvesbiedri, kuri neprot latviešu valodu. Melburnā ir latviešu skola un teātris, mums Tasmānijā nekā tāda nav, tomēr daļa latviešu turas kopā, un tas man šķiet svarīgi. Svinam Jāņus, lai neaizmirstu, ka esam latvieši. Martā visi pulcējās manā mājā, manam partnerim pieder antikvariāts un liela gravīru kolekcija, kas nākusi no Latvijas. Ir pārstāvēts pat 16. gadsimts, un viņš pastāstīja par šīm gravīrām, bet es – par grāmatu *The Departure*. Pie mums trīs dienas viesojās Latvijas vēstnieks Austrālijā Margērs Krams. Parādījām viņam arī skaisto Tasmānijas dabu.

Kas jūs iedvesmo radīt mākslas darbus?

Nodarbojos ar laikmetīgo mākslu un radu ļoti lielas instalācijas, vēltītas valodai, literatūrai, arī mazzināmai vēsturei. Gribu saprast, kā tās iespaido kultūru un mūs pašus.

Daudz strādāju ar grāmatām un vārdiem, un ļoti bieži manas instalācijas veido tikai vārdi. Domāju, ka mana interese radīt darbus par valodu nāk no tā, ka es runāju divās valodās jau tad, kad biju maza. Vecāki prata saziņāties arī vāciski, mazliet arī poliski. Tēvs bija ļoti intelīģents, viņš lasīja vāciski, franciski, sengrieķu valodā, un tas mani iespaidoja. Vēlme rakstīt un veidot instalācijas, izmantojot grāmatas, nāk no tēva. Kad man bija četrpadsmit, es ieskatījos viņa bibliotēkā un izvēlējos filozofu darbus. Pirms iemācījos lasīt, spēlējās ar tēva grāmatām, jau tad apjaušot, ka tās slēpj kaut ko ļoti svarīgu. Ja runājam par instalācijām, ir tādas, kas domātas īsam laika sprīdim, piemēram, pāris mēnešiem, bet ir tādas, kas paliek telpās vai vidē pastāvīgi. Varbūt jums šķitīs interesanti, ka vienu mākslas darbu izveidoju no 30 000 grāmatu. Visa māksla, ko radu, ir iedvesmota no manas mīlestības pret grāmatām un bibliotēkām, no manas intereses par mūsu attiecībām ar valodu, vēsturi, filozofiju. Un lielāko daļu manu darbu ir pasūtījusi kāda konkrēta organizācija vai izstāde.

Bieži vien mani iedvesmo literatūra vai filozofija – viens vārds vai frāze, kas norāda uz valodas noslēpumu, lasīšanas un rakstīšanas procesiem vai to, kā mēs atrodam jēgu. Ideja parasti vienmēr ir pirmā, un tad es izstrādāju labāko veidu, kā izteikt šo domu, izmantojot konkrētus materiālus. Parasti mans darbs izpaužas kā instalācija, bieži vien tas ir balstīts uz tekstu un ir pielāgots konkrētajai vietai, un dažkārt tajā ir iekļauti rituāli rakstīšanas vai lasīšanas priekšnesumi. Bieži vien tas ietver sadarbību ar citiem ekspertiem, piemēram, arhitektiem, celtniekiem, inženieriem, video un skaņu māksliniekiem. Esmu uzcēlusi miniatūru bibliotēku galerijas iekšpusē, uzstādījusi liela mēroga tekstu ēkas priekšpusē, pārklājusi galerijas sienas ar tūkstošiem grāmatu lappušu vai sēdējusi kapelā dienu no dienas un rakstījusi vārdus *Patiesība padarīs mani brīvu* pāri vecas grāmatas lappusēm. Veidojot mākslu, es ne tikai mēģinu pārbaudīt savu darbu skatītājus, bet arī sevi. Es nevēlos darīt vienu un to pašu atkal un atkal. Katrs mans projekts ir kaut kas jauns.

Kāpēc jūtat vajadzību izteikties mākslā?

Gribu, lai cilvēki domā par valodas nozīmi, tās jēgu, papildījumu un saturu. Valodai ir ļoti liels spēks, un reizēm to vajag atgādināt. Te der atcerēties, ka vārdi mūs ne tikai ceļ,

Performance par grāmatas nākotni kodu formā.

Mājās studijā top darbs izstādei.

Brigita lasa lielu un noslēpumainu grāmatu Tasmānijas krūmu zemē.

Ar draugu Gerardu un mazbērniem Harisonu un Evu.

bet arī var darīt vājākus. Krievijā un Ķīnā cilvēki nevar teikt to, ko domā, tur pat liek cietumā, ja viņi runā preti valdošajam režīmam. Valoda palīdz saskatīt to, ka nav vienas taisnības, bet ir daudz viedokļu, tāpēc man šķiet svarīgi veidot instalācijas par šo tēmu. Tā uz kādas ļoti lielas ēkas Hobārtā izveidoju usrakstu *Es paceļu balsi*. Tas bija pakistāniešu meitenes Malalas Jusafzajas, kura saņēma Nobela prēmiju, citāts.

Cenzēt mākslu ir problemātiski

Pārstāvat laikmetīgo mākslu, un tai brīžiem nav robežu. Latvijā plašas diskusijas izraisīja Kristiana Brektes murālis *Veltījums Džem-mai Skulmei*. Vai jums kā māksliniecei ir tabu tēmas?

Manuprāt, viena no mākslinieka lomām ir apstrīdēt *status quo*, un tāpēc es uzskatu, ka ir ļoti problemātiski cenzēt mākslu jebkurā formā, neatkarīgi no tā, vai tā ir vizuālā māksla, performance, mūzika vai literatūra. Cenzūra rada jautājumus par saistību starp varu un vārda brīvību, un mēs visi esam redzējuši, kas notiek ar cilvēkiem, kuri dzīvo nomācošu valdību pakļautībā. Tomēr es arī

uzskatu, ka māksliniekiem ir pienākums domāt par kontekstu, kurā viņi pauž savas idejas, un apsvērt to, ko viņi plāno darīt.

Ko skatītāji saka par jūsu darbiem – vai tie viņus uzrunā?

Uz šo jautājumu ir grūti atbildēt, jo es bieži nezinu, ko cilvēki domā par manu veikumu. Taču skatītāji man ir rakstījuši gadu gaitā, lai pastāstītu, cik ļoti viņiem patīcis darbs un cik emocionāli tas viņus uzrunājis. Esmu saņēmusi arī pozitīvas atsauksmes par saviem darbiem un daudzas konkursu stipendijas, tāpēc jūtu zināmu pārliecību par savu mākslas praksi. Mans mērķis ir piesaistīt ar spēcīgu vizuālo estētiku, kas bieži vien ir apvienota ar skaņu, lai radītu vajadzīgo noskaņu un emocionālo pieredzi, un es domāju, ka cilvēki uz to reaģē. Viņi uztver idejas, kuras cenšos nodot.

Pastāstiet, lūdzu, par kādu Austrālijā radītu performanci!

Vairākos manos mākslas projektos ir iekļautas performances. Reizēm uzstājos pati, vairākkārt rakstot pāri vecu grāmatu lapām un pienaglojot tās pie galerijas sienām vai nometot uz grīdas. Parasti to daru vairākas stundas dienā nedēļu vai ilgāk. Citreiz mana izrāde tiek dokumentēta kā video un parādīta kā projekcija līdzās

Der atcerēties, ka vārdi mūs ne tikai ceļ, bet arī var darīt vājākus. Krievijā un Ķīnā cilvēki nevar teikt to, ko domā, tur pat liek cietumā, ja viņi runā preti valdošajam režīmam. Valoda palīdz saskatīt to, ka nav vienas taisnības, bet ir daudz viedokļu.

grāmatām, mēbelēm, digitālajām izdrukām vai skulptūrām. Mans dēls Saimons Ozoliņš, kurš ir operators, uzņēma filmu *The Learning* izstādei, kas 2019. gadā notika Hobārtas galerijā *Betta*. Tajā bija redzams video, kurā es lasu lielu un noslēpumainu

grāmatu Tasmānijas krūmu zemē. Mani ieskāva lielas papardes, kas aktivizēja kukaiņus, un man bija brilles ar koka lēcām. Lēnām šķirstīju grāmatas lappuses, kas šķita pilnīgi tukšas. Es apstājos pie katras lapas – it kā lasītu ziņojumu, ko neviens cits nevar redzēt. Šajā darbā daba un kultūra mijiedarbojas, cilvēka radītā grāmata atklāja noslēpumus, kurus varēja saprast, tikai sazinoties ar dabas pasauli. Filmas *The Learning* videoklips bija par mežu kā pārbaužu un pārvērtību vietu, un to pavadīja ēterisks skaņu celiņš, kas liecināja, ka notiks kaut kas nozīmīgs.

Līdztekus solo priekšnesumiem esmu aicinājusi arī citus cilvēkus uzstāties kopā ar mani. Vēlos pastāstīt par vienu no šiem darbiem. Tasmānijas muzejs un mākslas galerija man pasūtīja izveidot instalāciju, kuras mērķis bija iesaistīt plašu sabiedrību laikmetīgajā mākslā. Nolēmu izveidot darbu, kas būtu par maģisko lasīšanas procesu un to, kā grāmatām ir spēja mūs pārcelt uz citām pasaulēm. Manas izveidotās instalācijas nosaukums bija *Lasītava*, un tā tika veidota, pamatojoties uz 30 000 izmestu grāmatu kolekciju. Galerija bija nokrāsota sarkanā krāsā, un grāmatas bija sakrautas pie sienām un izkaisītas kaudzēs pa grīdu starp ērtiem atzveltnes krēsliem un lasīšanas lampām. Apmeklētāji varēja sēdēt un lasīt, bet viņi varēja arī skatīties, kā vairāk nekā simt cilvēku no visām dzīves jomām lasa fragmentu no kādas pašu iecienītas grāmatas. Lasītāju vidū bija gan bērni, kas lasa bilžu grāmatas, gan pieaugušie, kas lasa filozofiju. Piedalījās Hobārtas mērs, politiķi, televīzijas un radio personības. Izstādes beigās sarīkoju grāmatu izpārdošanu, un cilvēki par nelielu ziedojumu varēja paņemt izvēlēto grāmatu. Visi ieņēmumi tika nodoti Aborigēnu lasītprasmes fondam. *Lasītava* bija ļoti populāra, un vēl ilgu laiku cilvēki nāca uz galeriju un meklēja lielo istabu ar visām grāmatām, vilušies, ka tā vairs nebija apskatāma. Šajā darbā man patika redzēt, cik daudz cilvēku lasa grāmatas, kas bija paredzētas pārstrādei. Tām tika dota jauna elpa, parādot grāmatas mākslas galerijā.

Vai cilvēki Austrālijā labprāt bauda mākslu?

Jā, protams, cilvēki Austrālijā apmeklē teātri, mākslas galerijas un koncertus, lasa literatūru, taču paralēli ir arī ļoti spēcīga interese par sportu. Dažreiz man šķiet, ka interese par sportu ir lielāka nekā interese par mākslu kopumā. Tāpat domāju, ka Eiropā ir daudz spēcīgākas un senākas tradīcijas nodarboties ar mākslu, bet es vienmēr esmu pārsteigta, kad ierodos valsts mākslas galerijā Austrālijā un redzu ļaužu pūļus, kuri dodas apskatīt izstādes. Domāju, lielākā daļa cilvēku novērtē mākslu neatkarīgi no tā, kurā pasaules malā viņi atrodas.

Jums pašai atliek laika lasīt? Vai lasāt arī latviešu rakstnieku darbus?

Man vienmēr ir patīcis lasīt, kopš sevi atceros, un man vienmēr ir dažas grāmatas blakus gultai un daudzas manā elektroniskajā grāmatu lasītājā. Ir ļoti grūti izvēlēties mīļāko autoru, jo to ir ļoti daudz, un arī mana lasīšana ir bijusi ļoti eklektiska, ko ietekmējuši rakstnieki, kurus atklāju sava tēva bibliotēkā. Tie ir Virdžīnija Vulfa, Džeks Keruaks, Džordžs Orvels, Tomass Hārdijs, Tomass Manns, Hermanis Hese. Daži nesenie favorīti ir Džons Banvils, Mārgareta Atvuda, Olga Tokarčuka, Robijs Ārnots, Kadzuo Išiguro... Sarakstu var turpināt. Diemžēl latviešu valodā neesmu lasījusi daudz grāmatu, bet Noras Ikstenas *Mātes pienu* gan izlasīju; tas man šķita ļoti aizkustinošs. Es to arī nolasīju skaļi savai mātei tikai dažus mēnešus pirms viņas nāves, un mūs abas valdzināja trīs sieviešu tēlojums pirms un pēc Latvijas okupācijas. Šīs grāmatas lasīšana mammai ir vienas no manām visdārgākajām atmiņām. ■

Likums un Taisnība

JURISTU PADOMI VIEGLĀKAI DZĪVEI

JAUNĀKAJĀ NUMURĀ

Likums un Taisnība
JURISTU PADOMI VIEGLĀKAI DZĪVEI
Nr. 4 (P.S.) 2023. Gads 259 LR

Nodokļi | Finanšes | Ipašumi | Bizness | Pašvaldības | Citā | Īpašība | Spriedumi | Valsts

KAS JĀZINA, pērkot vai irējot DZĪVOKLI

LOTI SVĀRĪGAS JURIDISKĀS NIANSES

Vēlšanu agitācija BŪS TIKAI LATVISKI

ARTELI DABĀ KUR DRĪKST un KUR NEDRĪKST to celt

BUTISKI JAUNUMI KAPU APSAIMNIEKOŠANĀ

JAUTĀ LASĪTĀJI

SĀKĀS ATVAĻINĀJUMS, BET SASLIMA BĒRNS

PATĒRĒTĀJU TIESĪBAS

ATKAL ZVANA NO TELEMĀRKETINGA

SOCIĀLĀ AIZSARDZĪBA

TRŪCĪGAJIEM BŪS NEDAUDZ VAIRĀK NAUDAS

DZĪVNIĒKU LABTURĪBA

KLAIŅOJOŠO DZĪVNIĒKU ĶERŠANĀ PAŠDARBĪBA NAV VĒLAMA

MEKLĒ VISĀS PRESES TIRDZNIECĪBAS VIETĀS